

Opgaver til dansk

Burkina Fasos børn

Læs om børnene i LæseRaketten og på hjemmesiden. Prøv derefter quizen, hvor eleverne skal tippe en 13'er og se, hvor meget de husker: <http://heleverdeniskole.dk/til-laereren/opgaver-til-laeserakettens-born-2016/>.

Jeopardy om Burkina Faso

Lad eleverne gå på opdagelse i hjemmesidens temaer, eller lad små grupper gå i dybden med hver sit tema, som de efterfølgende præsenterer for hinanden i klassen. Afslut med en fælles Jeopardy-quiz. Quizzen dækker temaerne: Værd at vide, Dyr, Klima og natur, Historie og samtid, Kultur og tradition og ligger på <http://heleverdeniskole.dk/til-laereren/samlet-laerervejledning-2016/>

Hvorfor skal man gå i skole?

På hjemmesiden under "Skole og hverdag" kan I læse om, hvordan det er at gå i skole i Burkina Faso. Læs teksterne med eleverne, og diskutér følgende spørgsmål:

- Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?
- Hvad tænker I om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole?
- Hvorfor tror I, at mange børn i udviklingslande ikke kommer i skole?
- Hvordan tror I, deres hverdag ser ud – hvad laver de?
- Hvordan ville jeres hverdag se ud, hvis I ikke gik i skole?
- Hvad betyder det, at uddannelse er en rettighed? Og hvad tænker I om, at 58 mio. børn i verden ikke kommer i skole?

De nye verdensmål sætter fokus på, at alle børn i verden får en god uddannelse. Læs om verdensmålene (<http://heleverdeniskole.dk/bibliotek/uddannelse-og-en-retfaerdig-verden/>), og tal om, hvad kvalitetsuddannelse betyder.

Lav en brainstorm i klassen over, hvad en god skole er? Hvilke forventninger er der til lærere og elever? Eleverne kan også diskutere, hvad der er godt ved deres skole, og hvad der kunne blive bedre. Lad eleverne blive enige om de vigtigste punkter, og udform en liste over den ideelle skole.

Fælles Mål:

- *Læsning (efter 2. klasse)/ Finde tekst/ Eleven kan finde tekster ved at navigere på alderstilpassede hjemmesider*
- *Læsning (efter 2. klasse) / Sammenhæng/ Eleven kan forholde sig til tekstens emne*
- *Fortolkning (efter 2. klasse) /Fortolkning / Eleven kan deltage i enkel fortolkning*
- *Fortolkning (efter 2. klasse) /Vurdering/ Eleven kan udtrykke egen opfattelse af teksten*
- *Fortolkning (efter 2. klasse) /Perspektivering/ Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv*
- *Læsning (efter 4. klasse)/ Finde tekst/ Eleven kan navigere ud fra søgespørgsmål på alderstilsvarende hjemmesider*
- *Fortolkning (efter 4. klasse) /Fortolkning / Eleven kan forklare sin tekstforståelse*
- *Fortolkning (efter 4. klasse) / Oplevelse og indlevelse/ Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers*

Mal et budskab

I Burkina Faso findes en type malerier, hvor folk maler scener fra deres hverdag. Under temaet "Vær Kreativ" finder du eksempler på sådanne billeder. Se billederne og snak om, hvad de fortæller om hverdagen i Burkina Faso. Lad også eleverne male deres eget hverdagsmaleri: <http://heleverdeniskole.dk/gallery/malerier/>. Hæng malerierne op i klassen eller på skolen.

Fælles Mål:

- Fortolkning (efter 2. klasse) /Fortolkning/ Eleven kan deltage i enkel fortolkning
- Fortolkning (efter 2. klasse) /Perspektivering/ Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv

Fabler på film

Den charmerende tegnefilm "Kirikou og de vilde dyr" ligger online på Filmstriben. Filmen består af fire små fortællinger, der bygger på eventyr og fabler fra Vestafrika. De enkelte afsnit kan ses uafhængigt af hinanden eller som en samlet film. Filmcentralen har lavet et undervisningsmateriale til de mindste klasser (0.-2. klasse), som ligger på:

<http://filmcentralen.dk/grundskolen/undervisning/kirikou-og-de-vilde-dyr#.Vpeu-P6FPMA>

Materialet indeholder også en opgaver om de såkaldte "feticher," der spiller en stor rolle i filmen. På Hele Verden i Skoles hjemmeside under afsnittet "Vær kreativ", kan I finde en opskrift på, hvordan eleverne kan lave deres egen fetich – måske i samarbejde med billedkunst: <http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/fetich-figuren-som-sikrer-fred/>

Fælles Mål:

- Fortolkning (efter 2. klasse) / Vurdering/ Eleven har viden om tema, genre, forløb og personskildring
- Fremstilling (efter 2. klasse) / Fremstilling/ Eleven kan udarbejde enkle tekster med billeder og skrift

Fabler og fortællinger

På hjemmesiden under "Kultur og tradition" kan eleverne bl.a. blive kloge på Burkina Fasos mundtlige fortælletradition. Der ligger også en pdf med fabler, fortællinger og dilemmaeventyr fra Burkina Faso: <http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/godnathistorier>. Læs nogle af fablerne og tal om dem i klassen:

- Hvad er en fabel? Hvilke personlighedstræk har fablernes dyr?
- Hvad kendetegner verdensbilledet for de burkinske fortællinger?
- Kender eleverne nogen danske fabler?

Læs fabelen "De vilde dyrs fællesmark". Spørg eleverne, hvad de synes om haren. Haren er snu, men tænker også meget på sig selv og snyder de andre dyr.

Haren er "trickster"-figur i mange afrikanske kulturer. Trickstere er drillesyge og tvetydige figurer, som findes i kulturer over hele verden. På den ene side udfordrer tricksteren samfundets normer om rigtigt og forkert, og på den anden side er dens overtrædelser med til at bekræfte og bestyrke de selvsamme normer. Børn kan tit godt lide trickster-figuren, som slipper afsted med at opføre sig "uartigt".

Forskellige kulturer har forskellige dyr i rollen som trickster – f.eks. ræven, ulven, raven og edderkoppen. I nordisk mytologi havde Loke rollen som trickster. Kender eleverne nogen historier om Loke? Eller hvad med eventyret om "Rødhætte og ulven"?

Fælles Mål:

- Fortolkning (efter 2. klasse) / Fortolkning / Eleven kan deltage i enkel fortolkning
- Fortolkning (efter 4. klasse) / Fortolkning / Eleven kan forklare sin tekstforståelse
- Fortolkning (efter 4. klasse) / Oplevelse og indlevelse/ Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers
- Læsning (efter 4. klasse) / Sammenhæng/ Eleven kan samtale om teksters budskaber
- Fortolkning (efter 6. klasse) / Fortolkning / Eleven kan sammenfatte sin fortolkning
- Læsning (efter 6. klasse) / Sammenhæng/ Eleven kan vurdere teksters perspektiv på et emne

Skriv en fabel

Læs de tre korte dyrefabler (fra pdf'en på <http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/godnathistorier>). Lad eleverne skrive deres egne korte fabler om et afrikansk dyr, der skal forklare dets udseende eller adfærd. Tag f.eks. udgangspunkt i et spørgsmål som:

- Hvordan fik zebraen sine striber?
- Hvorfor stikker strudsen hovedet i jorden, når den bliver bange?
- Hvordan fik bavianen sin røde rumpe?
- Hvorfor laver giraffen aldrig lyde?

I kan også digte fabler ud fra et dansk fænomen. Hvorfor er græsset grønt, eller hvorfor er uglen kun fremme om natten? Lad eleverne illustrere deres tekst, og lav en udstilling i klassen.

Fælles Mål:

- Fremstilling (efter 4. klasse)/ Forberedelse/ Eleven kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster
- Fremstilling (efter 4. klasse)/ Fremstilling/ Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende

Lav tegneserier eller teater

Læs en af de længere fortællinger højt for eleverne, f.eks. "Kyllingen, der krævede sin ret", "Kalabassen og kauriskallen" eller "Haren, hyænen og baobabtræet" (fra pdf'en på <http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/godnathistorier>). Lad bagefter eleverne lave en tegneserie over fortællingen. I kan f.eks. bruge tegneserieprogrammet Pixton. Du kan naturligvis også lade eleverne læse og vælge hver deres fortælling, som de vil illustrere.

En anden mulighed er at lave fingerdukker eller sokkedukker og lave fortællingerne som små teaterstykker. Se en opskrift på sokkedukker på: <http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/en-gammel-strompe-bliver-levende/>. Oplagte fortællinger med mange dyreroller er "Kyllingen, der krævede sin ret" eller "De vilde dyrs fællesmark".

Fælles Mål:

- Fortolkning (efter 4. klasse)/ Oplevelse og indlevelse/ Eleven kan dramatisere litteratur og andre æstetiske tekster gennem oplæsning og tegning
- Kommunikation (efter 4. klasse)/ Krop og drama/ Eleven kan dramatisere tekster og temaer sammen med andre
- Fremstilling (efter 6. klasse)/ Fremstilling/ Eleven kan udarbejde dramatiske, dokumentariske og interaktive produkter

Børnearbejde

Læs Teidos og Fatoumatas historier i LæseRaketten og på hjemmesiden under temaet "Burkina Fasos børn", og læs om børnearbejde i Burkina Faso:

<http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/bornearbejde-i-burkina-faso/>

Diskuter derefter, om det er okay, at børn arbejder? Kender I nogen børn, der arbejder? Kan man kalde det børnearbejde, når børn i Danmark har et fritidsarbejde eller pligter hjemme? Under temaet "Børnearbejde" findes der tekster og opgaver om børnearbejde og børns rettigheder.

Ordsprog

På hjemmesiden under "Kultur og tradition" kan eleverne læse ordsprog fra Burkina Faso og sammenligne dem med danske ordsprog med samme (eller næsten samme) betydning (<http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/burkinske-ordsprog/>). Prøv at læse ordsprogene højt for klassen. Lad eleverne diskutere to og to eller i små grupper og komme med deres bud på, hvad de enkelte ordsprogs-par betyder. Saml op i fællesskab.

- *Fortolkning (efter 4. klasse) /Fortolkning / Eleven kan forklare sin tekstforståelse*
- *Kommunikation (efter 9. klasse) /Sproglig bevidsthed / Eleven kan iagttage, hvordan vi danner forestillinger om verden med ord og sprog*

Dilemma-eventyr

I Vestafrika har man en særlig fortælletradition kaldet dilemma-eventyr. Det er fortællinger, som slutter med et åbent spørgsmål uden noget klart svar. Når fortælleren slutter, begynder folk ivrigt at diskutere. Dilemmaerne har ikke noget rigtigt og forkert svar – det er selve diskussionen, som er formålet. Læs dilemma-eventyret "Fire mænd i Abidjan" højt for eleverne (fra pdf'en på <http://heleverdeniskole.dk/laeseraketten/dilemma-eventyr/>), og lad bagefter eleverne diskutere det afsluttende spørgsmål. Det er vigtigt, at de forstår, at de ikke skal komme med et rigtigt svar, men blot høre hinandens meninger.

Hvis du er interesseret i at arbejde videre med dilemma-eventyr, findes der en hel bog med eventyr samlet i forskellige afrikanske lande: "Regnbuens fange: 50 dilemma-eventyr fra Afrika".

- *Fortolkning (efter 2. klasse) /Vurdering/ Eleven kan udtrykke egen opfattelse af teksten*
- *Fortolkning (efter 4. klasse) / Oplevelse og indlevelse/ Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers*
- *Kommunikation (efter 4. klasse) /Dialog / Eleven kan lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons*

Arbejd med formidling via SkoleTubes værktøjer

På hjemmesiden findes link til en række billeder, som I frit kan benytte i egne præsentationer:

<http://heleverdeniskole.dk/til-laereren/film-og-billeder-til-brug/>.

Ligeledes findes der i SkoleTube en kanal med billeder og filmklip, som I kan bruge og direkte hente ind i værktøjerne i SkoleTube: <http://www.skoletube.dk/group/LseRakettenBurkinaFaso> og en kanal med produktioner, der kan remixes: <http://www.skoletube.dk/group/BurkinaFasoRemix>

- **Lav en tegneserie**
Pixton er et tegneserieværksted, der både kan bruges til at lave de traditionelle streger på

en række, men som også kan håndtere større fortællinger og bruges til at lave en komplet tegneserie. Man kan også arbejde med ét enkelt billede, hvorved tegneserieværktøjet kan bruges som et anderledes plakativærktøj.

- **Lav din egen film**

MovieCut er et medieværktøj, hvor I kan arbejde med lyd, billeder og filmklip – og klippe det sammen til korte film og billedfortællinger. I MovieCut ligger en række filmklip og billeder af børnene fra LæseRaketten lige til at trække ind og arbejde med.

- **Arbejd med præsentation**

Slidemaker er et brugervenligt præsentationsprogram. Det er meget enkelt opbygget, sådan at selv mindre elever også kan være med. Brug ressourcesamlingen, hvor I får adgang til en række billeder af børnene fra LæseRaketten samt billeder fra Burkina Faso.

- **Formidling i kronologisk orden**

Tiki Toki er et online tidslinje-program, der kan bruges til at bygge et stillads af viden og informationer op i kronologisk orden. Vi har lavet en tidslinje over Burkina Fasos historie, som I kan tage udgangspunkt i og tilføje flere punkter. I kan også lave jeres helt egen, hvor I formidler andre aspekter af jeres arbejde med LæseRaketten og Burkina Faso.

- **Arbejd med storytelling**

Med programmet GoAnimate kan I lave levende fortællinger med tegneseriefigurer. GoAnimate er et enkelt animationsværktøj, som inviterer eleverne til at skrive replikker eller optage deres egne stemmer.

Fælles Mål relateret til formidling:

- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Planlægning/ Eleven kan tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre*
- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Fremstilling/ Eleven kan udarbejde dramatiske, dokumentariske og interaktive produkter*
- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Præsentation og evaluering/ Eleven kan fremlægge sit produkt for andre*

Nyheder fra Burkina Faso

Omdan klassen til en nyhedsstation, der skal fortælle om Burkina Faso. Eleverne kan tildeles hvert deres ansvarsområde (nyheder, vejret, sport, kultur, økonomi mv.), som de skal researche og skrive om.

Fælles Mål relateret til formidling:

- *Fremstilling (efter 4. klasse)/ Fremstilling/ Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende*
- *Fremstilling (efter 4. klasse)/ Fremstilling/ Eleven kan udarbejde multimodale æstetiske og faglige tekster*
- *Fremstilling (efter 4. klasse)/ Præsentation og evaluering/ Eleven kan vurdere produktets kvalitet, formål, struktur og layout*
- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Planlægning/ Eleven kan tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre*
- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Planlægning/ Eleven har viden om fremstillingsprocessen*
- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Fremstilling/ Eleven kan udarbejde dramatiske, dokumentariske og interaktive produkter*
- *Fremstilling (efter 6. klasse)/ Præsentation og evaluering/ Eleven kan fremlægge sit produkt for andre*